

LA FAMÍLIA VIVES, D'ALTAFULLA (SEGLES XVIII I XIX)

El cognom Vives no ha estat mai abundant a Altafulla. En el capbreu del 1609 no hi figura cap persona cognomenada Vives¹ i en les relacions d'homes de 16 i més anys d'Altafulla, establertes l'any 1795 amb motiu de la guerra Gran, només un individu, d'un total de 469, du aquest cognom².

Es pot assegurar que els Vives altafullencs dels segles xvii i xviii descendien de Francesc Vives, pagès, nat a Vila-rodona, el qual s'establí a Altafulla les darreries del segle xvii.

La família de Francesc Vives arrelà fortament a Altafulla i esdevingué una de les més distingides des de la tercera generació.

1. *Joan Vives i Rabassa*

La consolidació del prestigi social i econòmic dels Vives en el si de la societat altafullenca es produí en temps de Joan Vives i Rabassa, nét de Francesc. Aquest Vives fou regidor quart d'Altafulla l'any 1730, regidor tercer el 1741, regidor primer el 1756 i batlle els anys 1749 i 1750³.

Els anys de màxima activitat de Joan Vives corresponen a les dècades dels quaranta i cinquanta, en què participà en operacions diverses d'arrendaments com, per exemple, el de la bailia de Miravet, pres, conjuntament amb Francesc Benetfica i Francesc Laydie, botiguers de Reus, per cinc anys i al preu anyal de 5.150 pesos⁴. Els guanys

1. AHAT=(Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona) Capbreu d'Altafulla.

2. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *La població activa masculina d'Altafulla l'any 1795*, «Estudis Altafullencs», 6 (1982), p. 68.

3. ROBERT CASADEVALL I CAMPS, *L'ajuntament d'Altafulla durant el segle XVIII*, «Estudis Altafullencs», 6 (1982), pp. 20, 23, 25 i 27.

4. AHT=(Arxiu Històric de Tarragona) Man. Not., 4.766, f. 313.

obtinguts amb la presa d'arrendaments li permeteren adquirir finques, així, l'any 1740, comprà una vinya d'1 jornal a la partida Roquissa, del terme d'Altafulla, i una horta d'1 jornal a la del Molí del Pas, de Tamarit⁵, i el 1741 aconseguí una vinya d'1,50 jornals a la partida Roquissa⁶.

En un altre ordre de coses, sabem que, l'any 1756, el seu germà Josep li vengué un pati al carrer de Baix, d'Altafulla, per 71 lliures⁷, i que, l'any 1757, obtingué de Josep de Montserrat i de Peguera, marquès de Tamarit, la reducció de la setena a l'onzena part de fruits en una vinya de 10 jornals que posseïa al terme de Ferran⁸.

2. Tomàs Vives i Plana

El desenvolupament familiar emprès per Joan Vives fou continuat pel seu fill i hereu, Tomàs Vives i Plana, nat a Altafulla l'any 1723, el qual estigué interessat en arrendaments i es dedicà als negocis de l'aiguardent i de la pesca salada.

El primer Vives i Plana, dins de l'ajuntament, ocupà els càrrecs de regidor primer, els anys 1763 i 1773; el de sots-batlle, els anys 1757 i 1758, i el de batlle, els anys 1775 i 1776⁹.

Amb Jaume i Josep Alomà, pare i fill, pescadors d'Altafulla, permutà, l'any 1762, una vinya a la partida de les Planes per una altra al Tros del Còdol, de Tamarit, afegint-hi 50 lliures¹⁰.

De Baltasara de Montserrat, cinquena marquesa de Tamarit, aconseguí, l'any 1763 i pel preu de dos pollastres, un quadrat de terra erma de 44 pams de costat, destinat a la construcció d'una bassa per a amaran cànem¹¹.

Conjuntament amb Josep Plana i Martí adquirí, l'any 1765, de Francesc de Copons i de Josep de Reart i d'Oms, la baronia de Salomó pel preu de 8.000 lliures i amb pacte de retrovenda, condició que obligà, el 10 de maig del 1778, a vendre-la pel mateix preu més el de les des-

5. AIA=(Arxiu Ixart d'Altafulla) Escriptura de Francesc Martí i Redolat, notari de Tarragona.

6. AIA. Escriptura de Francesc Martí i Redolat, notari de Tarragona.

7. AIA. Escriptura de Francesc Sunyer i Sagàs, notari de Torredembarra.

8. AIA. Escriptura de Francesc Sunyer i Sagàs, notari de Torredembarra.

9. ROBERT CASADEVALL I CAMPS, *op. cit.*, pp. 27, 29, 31 i 32.

10. AHT. Man. Not., 4.401, f. 49v.

11. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *Los comerciantes de Altafulla (segunda mitad del siglo XVIII)*, «Estudis Altafullencs», 2 (1978), p. 61.

peses ocasionades per les millores realitzades als edificis de la senyoria ¹².

Pere Cendrós, pagès de la Riera de Gaià, li cedi, el 20 de novembre del 1766, per 200 lliures i a carta de gràcia, una horta de mig jornal d'extensió, a la partida de la Comuna d'aquell terme ¹³. L'any següent serà Joan Gallart qui, amb la mateixa condició, li lliurarà un altre mig jornal, també d'horta, a la partida de les Costes de Tamarit, per 25 lliures ¹⁴.

A perpetuïtat fou com Francesc Franquès, pagès de la Riera, li vengué, el mes d'abril del 1768 i per 460 lliures, una finca de 6 jornals, part garriga i part vinya, amb oliveres i garrofers ¹⁵.

Marià Alegret i Salat, pagès de Tarragona, per pagar-li 552 ll., 3 s. i 3 d. que li devia per diverses partides de bacallà, li cedi, el 1769, una casa a la plaça del Rovellat, de Tarragona ¹⁶. Aquest mateix any, Ramon Pijoan, pagès d'Altafulla, li traspassà de manera perpètua i per 160 lliures, un jornal de garrofers a la partida altafullenca de la Pedrera ¹⁷.

En el capítol dels arrendaments sabem que, l'any 1763, assoli, conjuntament amb Josep Boronat de la Riera de Gaià, del rector de Torredembarra, Mn. Blai Montero, la primícia dels termes de Torredembarra i Clarà, com també el delme i mig delme que la seva rectoria percebia en diferents propietats dels termes esmentats, sota el pacte de poder-se reservar la primícia i delme en hortalisses i llegums dels horts de Manuel Fontanilles i de Salvador i Josep Virgili, i d'haver de donar-li sis quarteres d'ordi, sis roves de canem i 1.350 lliures ¹⁸. L'any 1770, formant companyia amb Josep Garcia i Alegret i el seu cunyat Antoni Rius i Alegret, aconseguí el de la comanda de Calataiud, de l'orde de Sant Joan de Jerusalem ¹⁹. Durant quatre anys, iniciats el maig del 1776, i per 23.500 lliures, tingué arrendades les dècimes que el canonge infermer i paborde de la catedral de Tarragona, Francesc Foguet, percebia i cobrava a Centcelles, Constantí, la Pobla de Mafumet i el Morell ²⁰.

12. AHT. Rgte. Hip., Tarragona, 1778, I, f. 398.

13. AHT. Man. Not., 4.404, f. 174.

14. AHT. Man. Not., 4.405, f. 253.

15. AHT. Man. Not., 4.406, f. 95.

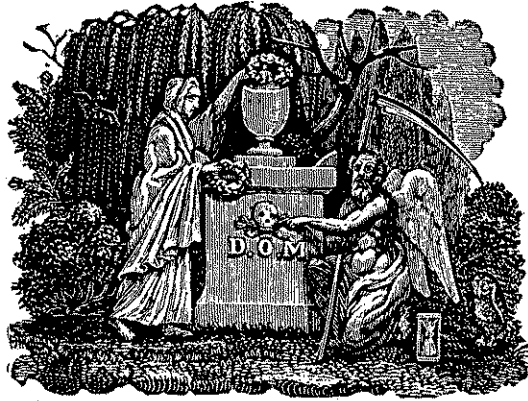
16. AHT. Man. Not., 4.407, f. 123.

17. AHT. Man. Not., 4.407, f. 19.

18. AHT. Man. Not., 4.401, f. 14.

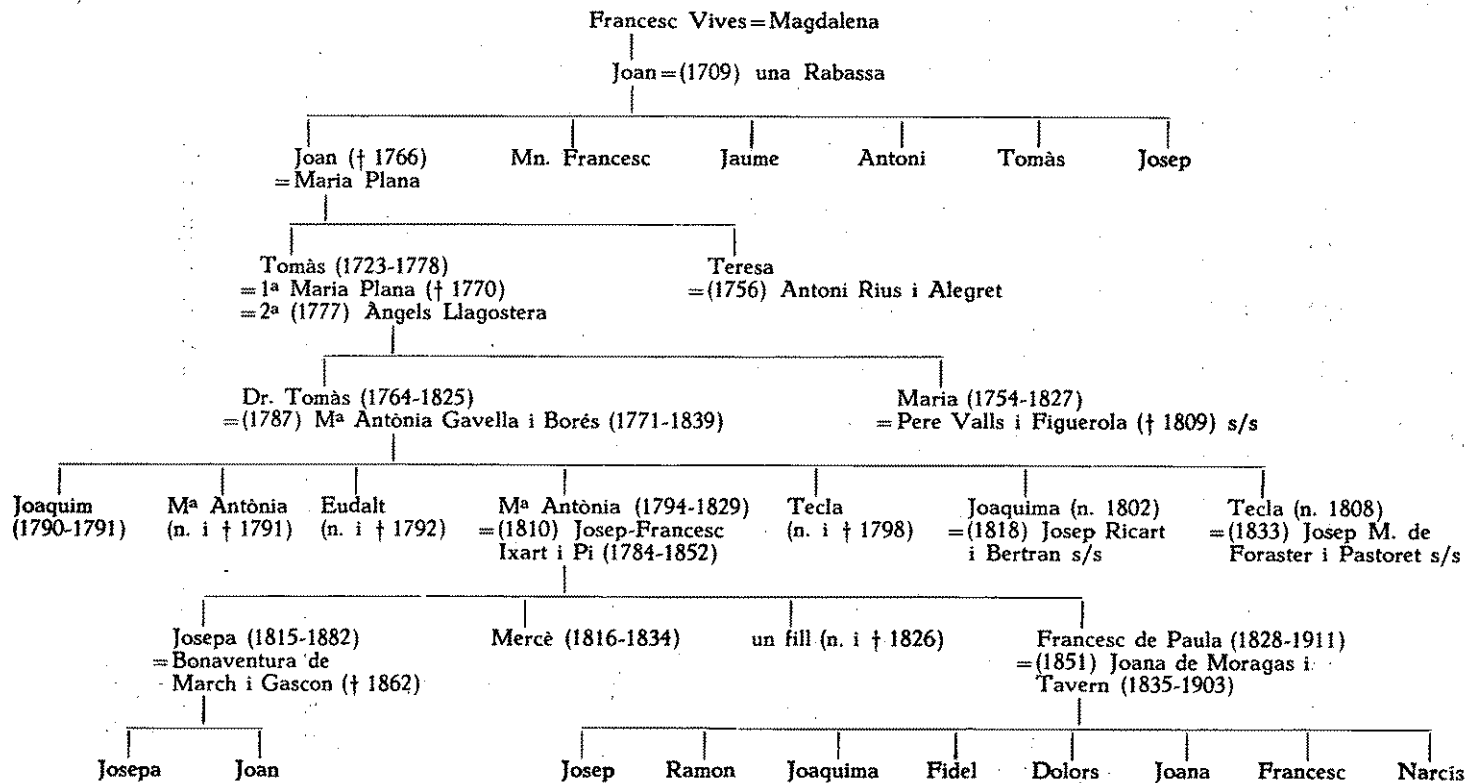
19. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *Activitats econòmiques dels altafullencs del segle XVIII*, «Estudis Altafullencs», 4 (1980), p. 66.

20. AHT. Rgte. Hip., Tarragona, 1775, I, f. 252.

Doña Joaquina Ricart y Vives, Doña Tecla de Foraster y Vives, Doña Josefa Ixart y Vives, D. José Ixart, D. José Ricart y D. José de Foraster, hijas, nieta é hijos políticos de Doña María Antonia Vives y Gavella (Q. E. P. D.), suplican á V. se sirva encomendarla á Dios y asistir al entierro que se celebrará en la Santa Iglesia Catedral mañana dia 22 de los corrientes despues de los Divinos oficios.

Esquela de Maria-Antonia Gavella, vidua del Dr. Tomàs Vives.

L'armament de vaixells també meresqué l'interès inversionista de Tomàs Vives, el qual, l'any 1769, posseïa la trenta-dosena part de la sagetia Sant Antoni de Padua i Sant Francesc Xavier del patró Antoni Vidal, d'Altafulla²¹, i sabem que participà en el finançament de la barca Sant Crist del Calvari, del patró Fèlix Catà, activa del 1777 al 1787²².

El progrés econòmic de Tomàs Vives s'evidencia en les inversions que realitzà en propietats de la seva esposa; així, abans del 1770, va fer edificar quatre cases en uns solars del carrer de Dalt, plantà vinya en una peça erma de 13 jornals i transformà en horts prop de 35 jornals de terra ubicats a les partides tamaritenques del Vinyet i Mas d'en Pons²³.

L'empenta de Tomàs Vives resta de manifest en el fet de protestar contra la restricció a què quedà sotmesa la duana de Torredembarra com resultat de l'habilitació del port de Tarragona, per Reial ordre del 1761, per al desembarcament de mercaderies estrangeres. L'any 1770, aprofitant que Tarragona encara no havia bastit l'edifici de la duana, encapçalà un recurs en sollicitud del restabliment per a Torredembarra del dret d'entrada de mercaderies tal com venia disfrutant-lo des del 1714²⁴.

Tomàs Vives morí l'any 1778. D'aquest mateix any és el seu testament en el qual s'especifica que posseeix panteó propi a l'església parroquial d'Altafulla²⁵.

3. Dr Tomàs Vives i Plana

L'hereu de Tomàs Vives i Plana fou el seu fill d'igual nom i cognoms el qual, doctor en Drets per la Universitat de Cervera, estigué interessat en arrendaments aragonesos i de l'orde de Sant Joan de Jerusalem.

L'any 1783, atorgà poders al seu cunyat Pere Valls, de Tarragona, per arrendar el delmari aragonès de Cantavieja i Iglesuela²⁶. Aquest mateix any definí els comptes dels arrendaments d'Aiguaviva, Salomó, Renau i terres de Joan Gatell, d'Altafulla, que el seu pare havia com-

21. AHT. Man. Not., 4.407, f. 257.

22. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *Activitats econòmiques*, p. 78.

23. AHT. Man. Not., 4.411, f. 118.

24. AHT. Man. Not., 4.409, f. 38.

25. AHT. Man. Not., 4.412, f. 87.

26. AHT. Man. Not., 4.413, f. 21.

partit amb Pau Pijoan i Joan Plana, ambdós d'Altafulla²⁷. Cinc anys més tard passava comptes amb el seu cunyat Pere Valls, dels negocis deixats pendents pel seu pare i en resultava un capital al seu favor de 27.040 ll. i 8 s. el qual estava invertit de la manera següent: 6.000 lliures en barques, altres 6.000 lliures en la companyia de Felip Massó, de Constantí, i les 15.000 ll. i 8 s. restants en partides de sedes i altres mercaderies²⁸.

El grau universitari i l'ascens social allunyaren Tomàs Vives de la pràctica comercial, però, això no obstant, continuà participant en negocis i treballant en la millora i l'increment del seu patrimoni.

L'any 1789 adquirí d'Ignàsia Fleix i per la molt respectable suma de 54.800 lliures, el Mas de Barberà, del Territori de Tarragona. Als 117 jornals de la hisenda inicial agregà altres 21 jornals, 9 dels quals els comprà, l'any 1792, per 3.650 lliures, a Maria Sardà i Robellat, i els altres 12 jornals, el 1803, i per 4.790 lliures. En total, doncs, la hisenda assolí els 138 jornals i representà una inversió de 63.240 lliures²⁹.

En un altre ordre de coses tenim la concessió en emfiteusi de l'aigua del riu Gaià, feta al seu favor per l'arquebisbe Francesc Armanyà el 21 de juny del 1792 —un cop utilitzada pel marquès de Tamarit per moure el seu molí del Pas, de Tamarit— per tal que pogués regar terres situades als termes d'Altafulla i Tamarit i, al mateix temps, fer-ne participar a d'altres propietaris. Per fer arribar l'aigua del Gaià a les terres que hom volia transformar de secà en regadiu calia construir una sèquia i, com que això implicava fortes despeses, Tomàs Vives es decidí a fer entrar en l'empresa els seus convilatans, Joan Esteve i Soler, els hereus de Pau Pijoan, Josep Plana i Ramon Gatell. La sèquia del Gaià, coneguda com la Mineta, restà enllestida l'any 1795³⁰.

També sabem que, el 24 d'abril del 1805, comprà al comerciant altafullenc Joan Esteve i Soler, una horta de 15 quarteres de sembra-dura a la partida de la Parellada del Gaià, del terme d'Altafulla, per 1.700 lliures³¹ i que, aquest mateix any, adquirí una altra finca a Altafulla per tal com Maria de Mareñosa li reconegué el pagament de 538 ll., 8 s. i 10 d. a compte del preu total de la propietat³².

27. AHT. Man. Not., 4.413, f. 55.

28. AIA. Estat de comptes entre Pere Valls i Tomàs Vives, establert a Altafulla el 9 de març del 1788.

29. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *Una hisenda del Baix Gaià a la primera meitat del segle XIX (1830-1851)*, «Estudis Altafullencs», 11 (1987), pp. 15-24.

30. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, *Transformacions agrícoles setcentistes al Baix Gaià*, «Estudis Altafullencs», 11 (1987), pp. 6-14.

31. AIA. Escripura de Francesc Güell, notari de Tarragona.

32. AHT. Man. Not., 876, f. 139.

Casa pairal dels Vives, façana del carrer del Forn, d'Altafulla.

Les circumstàncies d'haver esdevingut gendre del notari Gavella, molt influent en les esferes eclesiàstiques i civils tarragonines, i, alhora, ser cunyat de Pere Valls, adroguer, hisendat i important home de negocis, i amic d'Antoni Martí i Franquès, li permeteren integrar-se en el grup rector de la vida tarragonina i formar-ne part fins a la seva mort.

Tomàs Vives es vinculà al finançament del port de Tarragona per tal com, la dècada dels anys noranta del segle XVIII, prestà a les obres del port un miler de lliures sense interès i altres 1.845 lliures al 6 per 100³³.

Durant la guerra Gran i a causa de la incapacitat de l'exèrcit regular, calgué efectuar la mobilització general dels catalans, el primer pas de la qual es donà amb la restauració de la institució del sometent que havia estat suprimit per Felip V. El 19 de juny del 1794 se celebrà a Tarragona, entre els allistats concurrents al sometent, l'elecció dels capitants de les companyies d'aquesta milícia local, i resultaren escollits Plàcid de Montoliu, Tomàs Vives —amb 121 vots—, Bonaventura Canals i Pere Valls³⁴. Tomàs Vives, en conèixer el resultat de la votació, escriví a la Junta general corregimental per recordar-li que estava exceptuat del servei de capità per ser *«theniente del Regimiento Urbano de esta Ciudad y Compañia de Dn. Plácido de Montoliu»*, *«tesorero de la caja particular del cantón y de la general del corregimiento, empleo incompatible con el servicio personal de sometén»* i, finalment, per patir *«una enfermedad que le inutiliza, como se justifica por la certificación de su médico ordinario»*; la qüestió era, en definitiva, no jugar-se la vida al front³⁵. La Junta tarragonina no es mostrà favorable a la petició i, aleshores, Vives envià un ofici al capità general, acompanyat del certificat del Dr. Benet Corbella, en el qual deia que sentia *«vivamente que la situación en que me ha puesto mi enfermedad, quasi habitual de palpitación de corazón, me inhabilite absolutamente del servicio personal de sometén, pues actualmente estoy medicándome en mi propia casa y Patria de Altafulla...»*³⁶. Cert o no, la veritat és que Vives no es mogué del Tarragonès.

33. SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ, «El port modern» dins *El port de Tarragona*, Tarragona (Caixa de Pensions «La Caixa»), 1986, p. 47.

34. AMT=(Arxiu Municipal de Tarragona) Sometent, lligall I.

35. AMT. Sometent, lligall I, escrit de Tomàs Vives a la Junta general, Tarragona, 21-6-1794.

36. AMT. Sometent, lligall I, carpeta 5ena., ofici de Tomàs Vives, Tarragona, 16-7-1794.

El sometent fou substituït, l'any 1795, pels miquelets; a Tarragona, per tal d'organitzar-los, s'establí una Junta d'armament i terços, per a la tresoreria de la qual foren nomenats, el 9 de maig, Eudald Gavella, Tomàs Vives i Pere Valls, i conseqüentment, restà en mans d'un triumvirat familiar³⁷.

Tomàs Vives fou un dels impulsors de l'Escola de Dibuix i Nàutica, instituida a Tarragona com a resultat de la reunió de personalitats, celebrada, el mes de juny del 1801, a la casa Canals, de Tarragona³⁸. El Dr. Vives formà part de la primera Junta de l'Escola de Dibuix i quan, després de la guerra del Francès s'elegí una nova junta per tal de fer reprendre a l'Escola les seves activitats d'abans de la guerra, Vives i Plana fou elegit tresorer en substitució del seu cunyat, Pere Valls³⁹.

El següent aplec de notícies corresponents a l'activitat pública de Tomàs Vives correspon a l'època de la guerra del Francès. En aquells anys, Vives formà part de la Junta de govern de Tarragona, establerta el mes de juny del 1808, i dins d'ella s'integrà en la comissió encarregada de subministrar el vi i l'aiguardent a la milícia⁴⁰. Tomàs Vives s'hi mantingué fins que, coneixedor que el capità general volia que la Junta reduís el nombre del seus membres, hi renuncià voluntàriament el 19 de febrer del 1809⁴¹. El mes d'octubre, la Junta Superior del Principat el nomenà tresorer de les contribucions del corregiment tarragoní⁴², i l'any següent fou designat regidor de Tarragona, càrrec que no acceptà⁴³.

L'any 1816 fou nomenat regidor perpetu de l'ajuntament tarragoní⁴⁴ i s'hi mantingué fins al mes de maig del 1824 en què, havent dimitit l'ajuntament davant del general Manso, comandant general dels corregiments de Tarragona i Vilafranca, no fou readmès a causa de la seva adhesió al sistema liberal⁴⁵.

37. AHT. Miquelets, III, doc. 384.

38. Per a una visió de conjunt, podeu veure ASUNCIÓN ARENAZ - ROSA PICALLOS, *La Escuela de Dibujo y Náutica de Tarragona (1801-1846)*. Tesi de llicenciatura inèdita, llegida a Tarragona el juny del 1981.

39. AMT. Escola de Dibuix i Nàutica, sessió del 7 de desembre del 1814.

40. J. M. RECASENS COMES, *La Revolución y Guerra de la Independencia en la ciudad de Tarragona*, Tarragona (Real Sociedad Arqueológica), 1965, p. 123.

41. AMT. Arxivet de la Junta corregimental de Tarragona, lligall V. Ofici de Tomàs Vives a la Junta de govern.

42. AMT. Arxivet de la Junta corregimental de Tarragona, lligall X.

43. AMT. Actes municipals, 1810, doc. 496.

44. EMILIO MORERA LLAURADÓ, *Tarragona Cristiana*, V, Tarragona (Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV), 1959, p. 330.

45. *Ibidem*, p. 389.

El Dr. Tomàs Vives i Plana contragué matrimoni, el 30 de març del 1788, amb Maria-Antònia Gavella i Borés, filla del notari Eudald Gavella i Belzunce. El casament amb una tarragonina comportà l'establiment de la residència a Tarragona, on ja vivia la seva única germana Maria; el fet, però, no el desvinculà d'Altafulla on continuà passant llargues temporades.

Del seu matrimoni amb Maria-Antònia Gavella i Borés li nasqueren dos fills i cinc filles dels quals només el sobrevisqueren les filles Maria-Antònia, Joaquina i Tecla ⁴⁶.

El primer fill, Joaquim, nasqué el 18 de març del 1790 i morí el 20 de juny del 1791. Li foren padrins Pere Valls i Antònia Borés.

El 22 de juny del 1791, als dos dies de la mort del seu germà, naixia Maria-Antònia, la qual apadrinaren el Dr. Eudalt Gavella i Maria Vives i Plana, avi matern i tia paterna, respectivament. Morí al cap d'un mes i dos dies d'haver nat.

El tercer fill, Eudalt, veié la primera llum el 18 de setembre del 1792 i fou apadrinat pels avis materns. Morí als sis dies d'haver nascut.

El 23 de febrer del 1794 nasqué una filla a la qual, en record de la germana morta, posaren el nom de Maria-Antònia. Aquesta nena fou apadrinada per Pere Valls i Antònia Borés. Maria-Antònia contragué matrimoni, l'any 1810, amb Josep-Francesc Ixart i Pi, i morí de part, a Barcelona, el 30 de desembre del 1829.

Quatre anys més tard, el 14 de maig del 1798, vingué al món Maria-Tecla la qual, dissortadament, morí l'1 de juny del mateix any. Li foren padrins Eudald Gavella i Maria Vives i Plana.

El sisè fill fou una nena, nada l'11 d'abril del 1802, a la qual, els seus padrins, Pere Valls i Josepa Gavella i Borés, posaren el nom de Joaquina. El 6 de desembre del 1818 contragué matrimoni amb Josep Ricart i Bertran, fill de l'hisendat Pere Ricart i Roig. Els pares li assignaren, per raó de matrimoni, un dot de 12.000 lliures ⁴⁷.

Tecla, la darrera filla del matrimoni Vives-Gavella, nasqué el 5 de maig del 1808. L'apadrinaren Antoni Estany i Maria Vives i Plana. Tecla Vives contragué matrimoni, el 19 de setembre del 1833, amb Josep de Foraster i Pastoret, vidu de Vicenta Galup, i fill de Salvador de Foraster i Barraneche i de Maria de Pastoret. En casar-se, aportà, com a dot, 7.600 lliures; una vinya de 17 jornals i mig, coneguda com

46. AIA. Notes de les criatures que nasqueren dels cònjuges Tomàs Vives i Plana i Maria-Antònia Gavella i Borés.

47. AHT. Man. Not., 886, fs. 174 i 209.

de Baiget; una altra vinya de 5 jornals, dita del Llarg; una peça de secà de 2 jornals, i una altra d'horta d'igual extensió, a la partida de Riuclar ⁴⁸.

El Dr. Tomàs Vives va morir a Tarragona el 24 de setembre del 1825. Atorgà el seu darrer testament el 5 de juny del 1824 davant el notari tarragoní Salvi Fàbregas. Disposà la celebració de 675 misses —50 de les quals, així com quatre aniversaris, s'havien de celebrar a l'església parroquial d'Altafulla— i deixava 500 lliures d'almoines; d'aquestes, 200 havien de ser repartides entre les vídues i els orfes de la seva vila nadiua ⁴⁹.

La vídua del Dr. Vives, Maria-Antònia Gavella, morí el 28 de novembre del 1839. El seu darrer testament l'atorgà davant del notari Fàbregas el 25 d'abril del 1830 ⁵⁰.

4. *Maria Vives i Plana*

La germana del Dr. Tomàs Vives estigué casada amb el comerciant tarragoní Pere Valls i Figuerola. Nascuda a Altafulla l'any 1754, morí a Tarragona el 16 de gener del 1827 als 73 anys d'edat.

El seu marit la deixà hereva dels seus béns en el testament que atorgà el 3 d'abril del 1809 en el qual, però, disposava que a la mort de Maria les propietats dels Valls havien de ser dividides entre els seus germans Rafael Valls i Figuerola, Antònia Pastor i Valls i Tecla Quintana i Valls, i el seu cunyat Tomàs Vives ⁵¹.

Maria Valls i Vives complí la voluntat del seu marit i en el testament manà que els seus béns fossin dividits en dues parts iguals, l'una per a les famílies dels germans del seu marit i l'altra per a les seves nebodes Maria-Antònia, Joaquina i Tecla Vives ⁵².

Els béns deixats per Maria Valls aplegaven 7 cases, 2 botigues, 2 baixos —que contenien 1 cup, 1 celler i 3 sitges— i 85,5 jornals de terra, 13 dels quals eren d'horta ⁵³.

SALVADOR-J. ROVIRA I GÓMEZ

48. AIA. Capítols matrimonials atorgats el 7-4-1833 davant el notari Francesc-Antoni Bofarull.

49. AHT. Man. Not., 892, f. 7.

50. AIA. Testament de Maria-Antònia Gavella.

51. AHT. Man. Not., 880, f. 124.

52. AHT. Man. Not., 892, f. 7.

53. AHT. Man. Not., 892, f. 16.